

HULDRAHEIMEN
Steinerbarnehage

2023/2024

ÅRSPLAN FOR HULDRAHEIMEN STEINERBARNEHAGE

Innhold

.....	1
2020/2021	1
ÅRSPLAN FOR HULDRAHEIMEN STEINERBARNEHAGE	1
Barnehagens målsetting:.....	5
.....	5
Del 1: FORSKRIFTER, EIERSKAP OG HISTORIKK	6
FORSKRIFTER	6
EIER AV BARNEHAGEN	6
HISTORIKK	6
STEINERPEDAGOGIKK - en kort innføring	6
OPPTAK AV BARN Huldraheimen Steinerbarnehage har opptak av barn gjennom Kongsberg kommune, og søknadsfrist er 1. mars, for oppstart på høsten det samme året.	8
KONTAKTOPPLYSNINGER	8
AVDELINGENE:	8
DEL 2: PRAKTISKE OPPLYSNINGER	9
ÅPNINGSTIDER OG FERIER	9
DAGSRYTME PÅ SMÅBARNSAVDELINGENE	9
DAGSRYTME PÅ STOREBARNSAVDELING	10
BARNAS TØY OG UTSTYR	11
LEKETØY	11
FORELDRESAMTALER	12
FORELDRERÅD	12
FORELDREMØTER	13
SAMARBEIDSUTVALG (SU)	13
MARKEDSGRUPPE	13
DUGNAD OG HOVEDRENGJØRING AV BARNEHAGENS LOKALER	13
FREMMØTE/ FRAVÆR	14
DOKUMENTASJON AV DET PEDAGOGISKE ARBEID, OPPFØLGING AV DET ENKELTE BARN OG INFORMASJON TIL FORELDRENE	15
TILVENNING I BARNEHAGEN	16
OVERGANG FRA BARNEHAGE TIL SKOLE	17
Besøk til skolen	18
Sangskattekista	Feil! Bokmerke er ikke definert.
6 åringenes siste sommerfest i barnehagen.	18
Progresjon.....	18

Digital kompetanse.....	19
DEL 3:	19
Barnehagens mål og fokusområder	Feil! Bokmerke er ikke definert.
Utdyping av barnehagens fokusområder	Feil! Bokmerke er ikke definert.
Relasjonskompetanse:	Feil! Bokmerke er ikke definert.
Alle med:	Feil! Bokmerke er ikke definert.
STEINERPEDAGOGIKK:	21
GODE SANSEOPPLEVELSER	21
BARNET I FØRSKOLEALDER	22
VILJE	22
ETTERLIGNING	22
FRI LEK	23
GODE RYTMER OG ÅRSTIDSFESTENE I BARNEHAGEN	24
HØSTFESTEN	25
MIKAELSFEIRING	26
LANTERNEFESTEN	26
ADVENTSPIRAL / ADVENTSTID	26
HELLIG TRE KONGERS DAG	27
FASTELAVEN / KARNEVAL	27
PÅSKEFEST	27
PINSEFEST	27
SOMMERFEST	28
RINGLEK	28
EVENTYR	28
MALING	29
MODELLERING	29
TEGNING	30
TURDAG	31
FØDSELSDAGSFEIRING	31
OMSORG OG DANNING	32
LIKEVERD OG LIKESTILLING	32
Det tas ikke bilder av barna når de er nakne. Vi har gode samtaler i personalet knyttet til dette tema, og nye vikarer er aldri alene med barna ved disse kontekstene.....	34
Barn med minoritetsbakgrunn	34
DEN OFFENTLIGE RAMMEPLANEN OG	35
DE SYV FAGOMRÅDER FOR BARNEHAGENS INNHOLD OG OPPGAVER	35

Oppdragelses og læringsmål innenfor steiner pedagogikk frem til 7 år.....	35
KUNST, KULTUR OG KREATIVITET.....	38
ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI.....	40
NÆRMILJØ OG SAMFUNN.....	41
NATUR, MILJØ OG TEKNIKK.....	42
ANTALL, ROM OG FORM.....	44

Barnehagens målsetting:

Det gode samspillet mellom mennesker uttrykker barnehagens kvalitet. Vi har gjensidig respekt og tillit mellom store og små, der trivsel, opplevelser og mestring er i fokus. Dagene skal preges av glede, humor og varme når vi deler opplevelser her og nå. Vi tar vare på de gode tradisjonene, skaper tilhørighet og undrer oss sammen over nye opplevelser og inntrykk.

**Vår visjon er
Små barnegrupper og god bemanning skaper nærhet og trygghet**

Del 1: FORSKRIFTER, EIERSKAP OG HISTORIKK

FORSKRIFTER

Barnehagen drives i samsvar med gjeldende forskrifter. Fra 17. juni 2005 følges lov om barnehager nr. 64 med forskrifter, herunder forskrift om rammeplan for barnehagen. Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger. Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

(Barnehageloven § 1 Formål)

Steinerbarnehagene i Norge har i tillegg egen pedagogisk plan for barnehagen, godkjent av departementet.

<https://steinerbarnehagene.no/lokal-rammeplan-for-steinerbarnehagene>

Denne er vårt styringsdokument sammen med barnehageloven.

EIER AV BARNEHAGEN

Barnehagen eies av Huldraheimen Steinerbarnehage AS.

HISTORIKK

Barnehagen er på en middels stor gård ca.8 km. fra Kongsberg sentrum. Eiere av gården er Morten og Anita Mikalsen. Gården har ca. 450 mål dyrket graseng og skog. På gården er det dyr som hester, sauer, høner, hunder og en katt.

Anita og Morten Mikalsen startet en liten familiebarnehage i 2003/2004 med 5 barn i kårhuset på gården.

I 2004/2005 økte vi med en avdeling til med 5 barn i det private hovedhuset.

I 2006/2007 ble Halmhuset bygget med 2 avdelinger for barn fra 3-6 år. Halmhuset er et økologisk bygg og det er bygget med halmballer og leire. Huset oppleves som behagelig og med god atmosfære.

I 2008 fikk barnehagen godkjenning som Steinerbarnehage.

I oktober 2010 økte vi med 2 småbarnsavdelinger i den gamle skolestua på Skollenborg.

STEINERPEDAGOGIKK - en kort innføring.

Impulsene stammer fra Rudolf Steiner, en østerriksk pedagog og filosof som grunnla den første Steinerskolen i Tyskland i 1919. Han ga impulser bl.a. til pedagogikk, legevitenenskap,

biodynamisk dyrking, arkitektur m.m.

Steinerskoler og Steinerbarnehager finnes i nesten hele verden. I alt er det nesten 1100 barnehager, hvorav rundt 50 stk. i Norge fra Alta i nord til Kristiansand i sør. De fleste er tilknyttet en Steinerskole.

Pedagogikken bygger på Rudolf Steiners antroposofi, som ble grunnlagt som en filosofisk ide. Ordet antroposofi er gresk og betyr visdom om mennesket.

Ut fra det verdisyn som antroposofien gir, bygger vi opp pedagogikken i barnehagen.

Vi forholder oss til at barnet er rytmisk, etterlignende og sansende i sitt vesen.

Det tas hensyn til dette når vi former omgivelsene rundt barnet, og når vi former dagen, formidler aktiviteter osv.

Vi legger stor vekt på frileken, hvor barnet ut fra seg selv må skape sin egen lek, uten at de voksne styrer den. Her legges forholdene til rette slik at dette er mulig å få til.

Vi tilbyr enkle leketøy og materialer, minst mulig ferdige ting slik at de må skape selv det de trenger. De voksne holder på med sitt arbeid, som matlaging, reparasjoner, snekring, sying osv., mens barna leker. Leken er jo deres arbeid og den blir inspirert av vårt arbeid.

Vi er der og griper inn bare hvis det trengs hjelp, eller vi blir invitert inn i deres lek. Dette er barnas tid, og vi er varsomme med ideer, vi lar dem være i fred.

Vi unngår lange forklaringer og satser på handling og opplevelser.

Vi gjør tingene sammen med barna, som f.eks. å male korn, bake brød, vaske opp, karde ull og veve mm. Læringsprosessen skjer gjennom observasjon og sansing.

Kunstneriske aktiviteter som akvarellmaling, modellering med bivoks, sying, snekring osv. er en fast del av ukerytmen vår.

Forskjellige materialer blir tatt i bruk, slik at barna får oppleve dem, og lærer hvordan de skal behandles og hva de kan brukes til.

OPPTAK AV BARN

Huldraheimen Steinerbarnehage har opptak av barn gjennom Kongsberg kommune, og søknadsfrist er 1. mars, for oppstart på høsten det samme året.

Se: <http://www.kongsberg.kommune.no/> for mer informasjon.

Opptak av enkeltbarn er mulig i løpet av året om det finnes ledige plasser.

KONTAKTOPPLYSNINGER

Styrers telefonnummer er: 48 27 95 12 Nina Neverdal

Økonomi og regnskapsansvarlig: 97 03 31 94 Maria Hansen Ugelstad

AVDELINGENE:

Skognissene: 45271053

Fjellnissene: 45274377

Småtrollene: 45277562

Alvene: 48229383

Tussene: 90146163

Ring mellom kl.7.00 og 8.30 til avdelingene ved fravær eller andre viktige beskjeder.

Adresse: Huldraheimen Steinerbarnehage. Grosvoldveien 144, 3619 Skollenborg.

E-post: post@huldraheimen.no

Hjemmeside: www.huldraheimen.no

Passord til hjemmesiden fås ved tildeling av plass.

DEL 2: PRAKTISKE OPPLYSNINGER

ÅPNINGSTIDER OG FERIER

Barnehagen har åpent mandag til fredag fra kl. 07.00 til 16.30.

Fri i romjulen, hele påskeuken, fire uker sommerferie i juli og to dager høstferie, (torsdag og fredag) i uke 40.

Dette betyr ikke at personalet jobber mindre enn andre barnehageansatte.

Hele barnehagens personale har fagmøter annen hver torsdag ettermiddag kl. 17.00 - 19.00

Her er det tid til pedagogisk studie, metodikk og kunstneriske aktiviteter samt praktiske forberedelser til fester, foreldremøter og lignende.

Dette for å være mest mulig til stede på avdelingen i hverdagen med barna og hjelpe de med å oppleve rytme og forutsigbarhet i hverdagen.

Barn i dag lever i, og må tilpasse seg, de voksnes hektiske hverdag. Vi presser inn så mye som mulig på kortest mulig tid og har ikke nok tid til noe av det vi gjør. Vi er hele tiden på inn-pust og tar oss ikke tid til å puste helt ut. I Steinerbarnehagen er rytmen vesentlig, vi organiserer hele dagen, uken og året opp rundt rytmen. Rytme er inn-pust og ut-pust. Vi bestreber oss på å legge til rette for at barna kan "puste" på en god måte. De ulike årstidene virker i oss. Ser vi bare på hva som skjer i naturen i de forskjellige årstidene, kan vi kanskje forstå hva som beveger seg i oss mennesker. Høst, vinter, vår og sommer virker forskjellig på oss. Etter en intens vår og forsommer hvor så mye skjer rundt oss kommer en enorm grokraft hvor naturen folder seg ut i alle mulige farger. Vi trenger å få puste ut, falle til ro, la inntrykkene av sommeren få virke på oss og fordøyes, før vi igjen kan starte opp med nye krefter til et nytt år i barnehagen. Vi kan da høste fra sommerens erfaringer. I Steinerbarnehagen mener vi at det er viktig å forstå denne prosessen og la barnet få puste godt ut i sommerferien, som vi mener ikke bør være noe kortere en én måned (4 uker).

DAGSRYTME PÅ SMÅBARNSAVDELINGENE

Ut fra at vi ser på barnet som et rytmisk vesen prøver vi å legge opp dagen, uken og året mest mulig rytmisk. Vi tar forbehold om noen endringer kan forekomme i løpet av året av hensyn til barnegruppens sammensetning

Dagsrytme på småbarnsavdeling

07.00 Barnehagen åpner
08.00 Frokost
08.30 Ringlek
09.00 Frilek ute/ inne
10.45 Avkledding/dobesøk/håndvask
11.00 Lunsj
11.30 Hvilestund
13.30 Dobesøk
14.00 Ettermiddagsmat
15.00 Frilek ute/inne
16.30 Barnehagen stenger

Ukerytme og meny på småbarnsavdelingene

Mandag:	Turdag	Matpakke
Tirsdag:	Forberedelser til årtidsfester/maledag	Byggryns grøt
Onsdag:	Bakedag	Rundstykker
Torsdag:	Utedag	Bålsuppe
Fredag :	Vaskedag	Grønnsakspizza

DAGSRYTME PÅ STOREBARNSAVDELING

Vi ønsker at barna så langt det er mulig skal komme før 08:00 og være med på frokost, eller etter 08:30 og at de da har spist hjemme. Dette for at de som spiser skal få matro, og at vi kan ha den gode, rolige stemningen under måltidet.

Dagsrytme på Fjellnisser og Skognisser

- 07.00 Velkommen, kos og frilek.
- 08.00 Frokost
- 08.30 Frilek ute/ inne
- 09.00 Dagens aktiviteter begynner. Maten forberedes, frilek, mm.
- 10.30 Rydde avdelingen etter lek, drikke vann, toalettbesøk og håndvask
- 10.45 Ringlek
- 11.00 Lunsj
- 11.30 Eventyr
- 12.00 Hviling
- 12.45 Frilek inne/ute
- 13.45 Drikke vann, toalettbesøk og håndvask
- 14.00 Ettermiddagsmat
- 14.30 Frilek ute/inne
- 16.00 Rolig lek / rydding
- 16.30 Barnehagen stenger

Ukesrytme og meny på Skognisser og Fjellnisser

Mandag: Turdag	Matpakke og drikke hjemmefra
Tirsdag: Maling/ aktiviteter relatert til årstider	Byggrynsgrøt
Onsdag: Baking av rundstykker/ Eurytmi	Rundstykker/brød med pålegg
Torsdag: Utedag/ dyrestell	Bålsuppe med knekkebrød
Fredag: Vaske og ryddedag	Grønnsakspizza

BARNAS TØY OG UTSTYR

Vi er ute i all slags vær. Alle barn må kunne delta i lek ute året rundt. Høst, vinter og vår anbefaler vi ulltøy inn mot kroppen og vann- / vindtette ytterplagg. Plaggene mellom disse varieres etter behov. Dette lar kroppen puste og varmereguleringen blir god (barna blir ikke nedkjølt selv om de blir våte).

Alt tøy må merkes med navn! Husk også å merke sko og støvler. Komplette ekstra skift må til enhver tid ligge i barnehagen og uteklærne må være tilpasset vær og temperatur.

Som fottøy inne anbefaler vi sandaler eller tøfler som sitter godt fast på foten og holder den luftig.

LEKETØY

Vi ønsker ikke at barna har med egne leker i barnehagen. Det kan fort bidra til konflikter om barn har med leketøy hjemmefra, de vil ikke låne bort, eller leketøyet kan gå i stykker. Hos

oss legges vekt på at barna skal ha leker av naturmateriale. Leketøyet i barnehagen har gjerne en litt uferdig utforming slik at barnet lettere kan bruke sin fantasi og benytte det samme leketøyet i forskjellige former for lek ved å omforme det litt selv i sin egen fantasi.

FORELDRESAMTALER

Det er 2 foreldresamtaler i året, disse er obligatoriske, men ønsker man å ta opp ting om eget barn eller ting som har hendt i barnehagen, er det alltid mulighet for å avtale et møte med pedagogene utenom oppsatte tider. God dialog mellom barnehage og hjem er en viktig forutsetning for barnehagen.

FORELDRERÅD

Foreldrerådet består av alle foreldre i barnehagen, og har til oppgave, ifølge barnehageloven, å fremme fellesinteresse til foreldrene og bidra til at samarbeidet mellom barnehage og foreldregruppen skaper et godt barnehagemiljø. Dette er foreldrenes fora for ris, ros og andre innspill som SU representantene tar med seg som innspill til SU møtet. SU representanten på hver avdeling, er med i samarbeidsutvalget. Foreldrerådsmøter legges ½ time i forkant/ etterkant av foreldremøtene og varsles sammen med innkallelse til foreldremøter på avdelingene og på hjemmesiden.

Alle bes om å skrive om de kommer eller ikke på lister som henges opp på avdelingen til ditt barn.

FORELDREMØTER

Det er 2 foreldremøter i året. Her prøver vi å formidle noe av bakgrunnen for den pedagogikk vi driver i barnehagen og informerer om aktuelle ting.

Her kan vi snakke og fortelle om barnegruppen. Foreldrene kan gjerne komme med forslag til emner de ønsker å få tatt opp dette gjøres til SU representanten på avdelingen som bringer det videre til barnehagen i god tid før møtet.

Det er veldig VIKTIG AT ALLE FORELDRE MØTER PÅ FORELDREMØTENE!

Møteplikt.

SU representantene er medansvarlige for å samarbeide om innholdet i foreldremøtene!

SAMARBEIDSUTVALG (SU)

Samarbeidsutvalget består av en forelder fra hver avdeling og en ansatt fra hver avdeling, en representant fra eier, samt styrer/daglig leder.

Samarbeidsutvalget har som oppgave å påse at lov og forskrift samt barnehagens intensjoner følges. Det er et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ som har 3-4 møter i året.

Utvalget behandler saker som berører den daglige drift, samt eventuelle innkomne saker som vedrører driften. Det første møtet er i august/september hvert år. Det er viktig at dere tar kontakt med foreldrerepresentantene om dere har saker som bør drøftes. Saker som kommer opp på forelderrådet kan SU lederen ta med til møte for behandling.

MARKEDSGRUPPE

Her velges en foreldre fra hver avdeling på første foreldremøte på høsten, disse sammen med pedagogene planlegger julemarked og sommer-marked.

DUGNAD OG HOVEDRENGJØRING AV BARNEHAGENS LOKALER

Vi har dugnad 2 ganger i året. En på våren og en på høsten.

Disse dugnadene er på torsdager fra kl. 15.30-18.30 og blir lagt opp slik at barna kan bli med denne dagen og få en positiv opplevelse av fellesskap og samhold mellom alle voksne og barn i barnehagen.

Vi mener det er viktig å fremtøne arbeidsglede og dugnadsånd i fellesskap med hverandre.

I løpet av dugnaden har vi et felles måltid. Ved å gjøre det på denne måten blir dugnaden positiv og hyggelig for oss voksne også. Foreldre forplikter seg til å delta på disse når man takker ja til plass i barnehagen. Annen nødvendig vask av toaletter og gulv i ukedagene gjøres av eksternt rengjøringspersonell.

Hovedrengjøring skjer en gang i året på vårdugnaden og SU foreldrene er medansvarlig for organiseringen.

FREMMØTE/ FRAVÆR

Fremmøte i barnehagen bør skje regelmessig. Barn som kommer sent på formiddagen kan ha vanskeligheter med å komme inn i barnegruppen og lek. Vi ber dere respektere våre tider. Fravær skal meldes til barnehagen snarest mulig.

Gi beskjed til avdelingen før kl.8.30 om barnet kommer senere eller blir hjemme første dag barnet er fraværende. Dette for å få bemanningen på plass for dagen da vi hjelper hverandre avdelingsvis under sykefravær.

Send ikke barnet i barnehagen med infeksjon i mage/tarmkanalen eller feber. Barnet skal ha en feberfri dag hjemme før oppstart i barnehagen!

Ved omgangssyke skal barna være hjemme i 48 timer etter symptomfri. Gi barnehagen beskjed om smittsomme sykdommer, slik at vi kan varsle foreldre med barn som kan behøve ekstra beskyttelse mot smitte. Vi ber alle foreldre vise hensyn til eget og andres barn ved infeksjons- og febersykdommer.

Barnet kan heller ikke sendes i barnehagen om det ikke tåler å være ute.

DOKUMENTASJON AV DET PEDAGOGISKE ARBEID, OPPFØLGING AV DET ENKELTE BARN OG INFORMASJON TIL FORELDRENE

Vi bestreber oss på å ha små samtaler med alle foreldrene om barnets humør/ tilfredshet og spesielle hendelser hver dag. Disse samtalene er viktig for å ivareta barnet og gi foreldre mulighet til og medvirket til at barnet får en så bra dag som mulig i barnehagen.

Lenger foreldresamtaler 1-2 ganger i året eller ved behov. Egne foreldresamtal skjemaer benyttes, disse omhandler de syv kompetanseområdene og barnets generelle utvikling. Her ser man på hva barnet mestrer og videre realistiske læringsmål. Dokumenteres i egen perm.

AVDELINGSMØTER (kun ansatte på hver avdeling).

Barnehagen har avdelingsmøter en gang i uken. Barnegruppen tas opp til samtale av de voksne på den enkelte avdeling. Drøfting av samarbeid og individuelle utfordringer, fagområder diskuteres. Alt dokumenteres i egen perm/bok.

LEDERMØTER (alle avdelingsledere og daglig leder).

Ledermøter har vi hver uke der kvaliteten på det pedagogiske arbeidet sikres. Her tar vi opp ledelsesspørsmål, arbeidsgiveransvar og barnegruppene mer generelt og om vi trenger å søke om styrkning av gruppen ol. Vi hjelper hverandre med å finne løsninger på utfordringer.

TORSDAGSMØTER/VEILEDNING (alle faste ansatte i barnehagen og eventuelt langtidsvikarer).

Annen hver torsdag ettermiddag møtes kollegiet til spørsmål om praktisk pedagogisk og kunstnerisk arbeid.

Vurdering av det pedagogiske arbeidet gjøres fortløpende gjennom året men vil bli drøftet mer i dybden på veiledningsmøtene. Det som vurderes er blant annet hvordan barnegruppen fungerer, årstidsfester, foreldrearbeidet, dags- og ukerytme, overgang fra barnehage til skole, mm. Vi forbereder og planlegger pedagogiske opplegg som fester ol., og evaluerer arbeidet etterpå. Egne observasjoner av barna tas ved særlig behov.

Vi lager plakater/oppslag til foreldrene med påminnelser mm. som henges opp på avdelingen.

PLANLEGGINGSDAGER (alle faste ansatte i barnehagen og eventuelt langtidsvikarer)

Planleggingsdager 5dg. hvert år:

Planleggingsdagene brukes til planlegging av det pedagogiske arbeidet gjennom året og til gjennomgang og fornyelse av våre felles rutiner, HMS og internkontroller og pedagogisk påfyll, samt felles planleggingsdager med Kongsberg kommune.

HJEMMESIDE

Hjemmesiden er ment som en side, hvor foreldrene skal kunne gå inn og lese om årsplan, vedtekter, aktivitetsplan for året, pedagogikk, referat fra møter og linker.

Her legger vi inn månedsbrev, bilder og hendelser i barnehagen. (etter godkjennelse).

Årstidsfestenes bakgrunn og hvordan vi gjennomfører disse kan man også finne her.

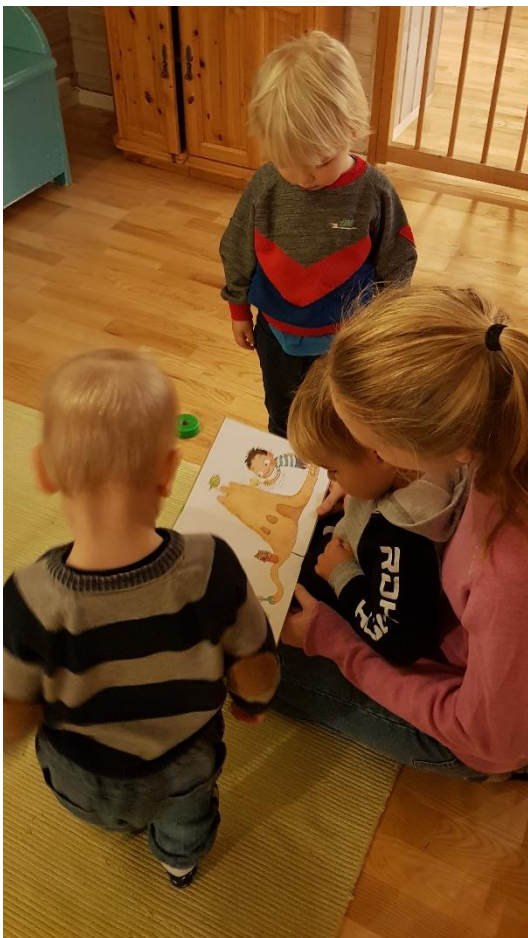
FACEBOOK

På denne siden legges det ut glimt fra hverdagen, invitasjoner til arrangement og annen info. Vi legger ikke ut gjenkjennelige bilder.

TILVENNING I BARNEHAGEN

Vi har besøksdager på våren slik at nye barn og foresatte kan komme på besøk å leke litt og hilse på, da blir det ofte ikke så skummelt når høsten kommer. Ved å leike borte-borte-titt-titt med barnet i forkant av oppstart kan barnet få større forståelse av at du kan bli borte, men at du alltid kommer tilbake. Dette kan være med på å redusere evt. separasjonsangst.

Når barn skal begynne i barnehagen er det veldig individuelt hva barnet trenger av tid. Vi er opptatt av at tilvenningen tas i barnets tempo. De to første dagene skal foreldre være sammen med barnet noen timer inne på avdelingen slik at barnet kan bli litt kjent med trygge voksne rundt seg. Når det føles greit for barnet tar foreldrene seg en tur ut av barnehagen og lar barnet leke litt før de kommer tilbake og henter. Man skal alltid si adjø til barnet så de vet at foresatte skal reise, slik at barna ikke opplever å bli forlatt. Soving i barnehagen skjer tidligst på tredje dagen, her må vi også se an hvor trygt barnet er.

Den første avskjeden mellom foreldre og barn i barnehagen kan være vond for begge parter. Dere kan trøste dere med at gråten stagnerer fort, og ofte innen dere er ute av parkeringsplassen. Om det er ønskelig sender vi dere gjerne en melding eller ringer for å fortelle hvordan det går etter at dere har reist.

De første ukene etter tilvenning er det fint om dere har mulighet for å hente tidlig. Det er mange inntrykk for et lite barn å ta inn helt i begynnelsen før det finner ordentlig ro. Det kan også hende at barnet har større behov for søvn i denne perioden da hverdagen hjemme er annerledes enn i barnehagen. Under søvnen bearbeider barnet dagens inntrykk

OVERGANG FRA BARNEHAGE TIL SKOLE.

Barnehagen er med på Kongsbergs kommune sitt opplegg angående overgang barnehage skole. Her er det regelmessige samlinger der skole og barnehage sammen planlegger en så god overgang som mulig.

Barnehagen legger opp til et ekstra foreldremøte på høsten for de som har 6-åringer. Dette for å informere om årets opplegg og hvem som har ansvaret for gjennomføringen.

Det siste året i barnehagen oppleves som en tid hvor barnet er størst i barnehagen. Vi kaller det kongeåret. De mestrer ting som de ikke har klart før, og får flere utfordringer i hverdagen.

Året er preget av lek og sosialt liv, samtidig som det legges en grunn for den videre skolelæringen. Når barna begynner på skolen er det viktig at de har opparbeidet god selvfølelse, noe de gjør gjennom godt sosialt samspill og opplevelsen av å mestre. Barnehagen legger vekt på at 6- åringen får hjelpe de voksne med oppgaver som gir de mer utfordring i hverdagen som eksempel og hjelpe til med å servere, dekke bordet, hjelpe de små med påkledning, forberede fester etc. noe som styrker deres roller som ”store”.

Å tilegne seg basiskompetanse er hovedmålet i 6 åringen da all senere læring bygger på dette. For å kunne mestre disse grunnferdigheter, står øvelsesaspektet sterkt det første skoleåret. Barnet i seksårsalder opplever seg som en del av en helhet og pedagogikken ser det som viktig å styrke barnets viljes utvikling. Dette styrkes ved å ha gode vaner, ha arbeidsperioder som gjentas og faste oppgaver som skal gjøres. Barnet får leve i faste rytmer, dagsrytmer, ukerytmer og års rytmer som understøtter dets organiske vekstprosesser. Sett fra det steiner pedagogiske verdisyn skal barn i barnehage lære å kjenne kroppen sin før det er klart for å ta imot intellektuell læring.

Kroppslig og følelsesmessig skjer det store forandringer i denne livsfasen og man kan sammenligne seksårsalderen med en slags pubertet.

Vi har speiderklubb regelmessig, hvor de får opplevelse av gruppetilhørighet. Vi har en flott plass i skogen hvor vi spikker, snekrer og lærer om skogens små og stor undre. Vi øver eventyr eller lager egne rollespill. Det kan variere litt i valg av aktiviteter fra år til år av det som er beskrevet ovenfor, slik at vi lytter til hva som lever i den enkelte 6 års gruppe. Barnas medvirkning kommer tydelig frem i dette fellesskapet.

I gruppen hjelper barna hverandre og kommer med forslag og ideer til det som tar form i fellesskapet.

De får oppgaver som de må strekke seg litt etter. Mestringsfølelsen slår rot og er en viktig erfaring når man har bestrebet seg noe over tid.

BESØK TIL SKOLEN

Huldraheimen Steinerbarnehage ligger slik til at den ofte har barn som skal begynne på skole ulike steder i kommunen og andre kommuner. Barnehagen følger til skolebesøk om de har kapasitet til dette hvis ikke følges barnet av foresatte.

Foreldrene mottar invitasjon fra skolen de sogner til og kan være med sine barn på fastlagte dager.

TRAFIKKSIKKERHET

I barnehagen jobber vi gradvis med forståelse og respekt for trafikken og trafiksikkerhet. Gjennom dialog med de små barna om viktigheten av å holde hender, stoppe opp, følge med på bilene på parkeringsplassen og for traktoren på jordet når vi går på tur til dyrehuset, bygger vi opp forståelsen for kjøretøy og omgivelser. Når barna begynner på storbarnsavdeling går de på tur der de krysser veien. Vi snakker om, reflekterer rundt og går i dialog om vei, trafikkregler og trafiksikkerhet. På den måten integrerer vi trafiksikkerhet som en del av kunnskapsområdene til barna, og i samarbeid med foreldrene utvikler vi et bevisst forhold til biler, sikkerhet og trafikk.

6 ÅRINGENES SISTE SOMMERFEST I BARNEHAGEN

Dette er den siste festen før sommerferien, og vi gjør ekstra stas på de barna som begynner på skolen etter ferien. Når festen nærmer seg slutt, forlater 6 åringene barnehagen gjennom en portal som lages av foreldre og ansatte.

PROGRESJON

I Huldraheimen Steinerbarnehage har personalet god kunnskap om å se hvert enkelt barn slik at de kan følge med på barnets progresjon gjennom året. Alle barn modnes forskjellig og følger sitt eget tempo for modning. Voksne skal være våkent til stede og utfordre barna på deres nivå slik at de føler mestring. Eksempelvis har vi ridning hver uke, her får pedagogen er flott mulighet til å følge hvert enkelt barn en til en og se på progresjonen i forhold til omsorg, lek, danning og læring, motorisk utvikling, balanse og trygghet.

I garderobesituasjoner er progresjon lett å se. Barna oppfordres til å prøve å kle på seg selv, vi haster ikke gjennom påkledningen for at de skal komme fort ut, men ser på garderobesituasjonen som en utmerket arena til gode samtaler og mestring for barnet når de klarer å ta på ullgenseren eller votter selv.

Ring er et annet eksempel der det er lett å se progresjon. Er barnet kommet dit i modningsprosessen at de kan holde hender å gå i ring, kan de sitte stille, klarer de å være med på bevegelsene til de forskjellige sanger og vers. Kan de ta imot og sende videre, lære seg sanger og rim. Det er mange små, men for noen vanskelige koder i en ring.

Frilek: I frilek er de voksne tett på barna, og de har en unik mulighet til å følge med på barnas progresjon på flere områder; blant annet sosial og emosjonell kompetanse, motorikk og språk.

Når det er frilek, kan man se barnas progresjon ut ifra deres individuelle nivå. Vi styrer ikke barnas frilek, men tilrettelegger og gir impulser der vi ser at det trengs. Det er ofte de voksne barna etterligner når de leker. Derfor er det viktig at vi har gjøremål i barnas nærhet slik at vi blir gode forbilder for en sunn og frodig lek.

DIGITAL KOMPETANSE

Huldraheimen Steinerbarnehage bruker digital kompetanse oftest som verktøy- ikke til lek med barna. Ut fra tanken om at reelle sanseerfaringer er helt sentrale for barns utvikling de første årene. Det å sanse, oppleve og føle gjennom gode sanne erfaringer er helt grunnleggende for et barns videre læring og utvikling. Dette synet på viktigheten av sanserfaringer finner også bred støtte i dagens hjerneforskning.

Dersom digitale hjelpemidler brukes, skal barnehagen legge til rette for en generell holdning til disse som et verktøy heller en som underholdning. I et miljø og bærekrafts perspektiv vil det også være riktig å vise måtehold i bruk av digitale verktøy og elektronikk i en barnehage hvis det finnes gode alternative læringsmåter. Å vise barnehagebarn at det finnes alternativer til digitale verktøy som bøker, håndskrift, muntlig formidling og levende musikk kan også være en viktig del av fremtidens digitale kompetanse.

Barnehagelovens § 2 fastslår at barnehagens innhold skal utformes i nært samarbeid og forståelse med barnas hjem. Foreldrene har hovedansvaret for sine barn og deres oppdragelse, det anses dermed som viktig at foreldrene har et reelt valg når det kommer til pedagogikk og digital eksponering.

I spesialpedagogisk arbeid kan digitale verktøy være nødvendige og gode hjelpemidler som kan støtte barnets utvikling, kommunikasjon og mulighet for sosialt samspill. (Lokal rammeplan plan for steiner barnehagene-2018)

SKJERPET AKTIVITETSPLIKT BARNEHAGELOVEN § 41,42 OG43

Alle barn har rett på et trygt og godt barnehagemiljø

Barnehagen skal ikke godta krenkelser som for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Alle som arbeider i barnehagen, skal gripe inn når et barn i barnehagen utsetter for slike krenkelser. Det er ikke nok med fravær av krenkelser, barnet selv skal oppleve det trygt og godt.

- Vi i Huldraheimen observere alle barn i november/ desember for å se på trivsel. Hvem liker barnet å leke med, hvem blir glad når barnet kommer osv.
- Vi bruker fargekartlegging to ganger i året for å se på tilknytning barn /voksen
- Storbarns avdeling har barneintervju om trivsel i januar slik at funn fra observasjon og intervju kan presenteres til foreldre på foreldresamtale i februar.

- Generelt og gjennomgående skal de ansatte til enhver tid være oppmerksomme på barns trivsel og deltagelse i gruppen, jobbe aktivt med forebygging og inkludering slik at alle barn har et trygt og godt barnehagemiljø.

Ser voksne at voksne krenker barn med for eksempel utestengning, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering skal man melde fra til styrer med en gang.

Om styrer krenker barn skal man melde fra til eier med en gang.

DEL 3:

BARNEHAGENS MÅL OG FOKUSOMRÅDE

BARNEHAGENS MÅLSETTING

Det gode samspillet mellom mennesker uttrykker barnehagens kvalitet. Vi har gjensidig respekt og tillit mellom store og små, der trivsel, opplevelser og mestring er i fokus. Dagene skal preges av glede, humor og varme når vi deler opplevelser her og nå. Vi tar vare på de gode tradisjonene, skaper tilhørighet og undrer oss sammen over nye opplevelser og inntrykk.

VÅR VISJON: *Små barnegrupper og god bemanning skaper nærhet og trygghet*

BARNEHAGENS FOKUSOMRÅDE

- Alle med, årets tema: Språk og kommunikasjon med vekt på samisk kultur, tradisjon og språk

UTDYPING AV FOKUSOMRÅDER

Vi skal også i år være med på et kompetansehevingstiltak gjennom Steinerbarnehageforbundet sammen med alle de andre Steinerbarnehagene i Norge. Dette er et prosjekt over tre år og i år er tema språk.

Språk og kommunikasjon med vekt på samisk kultur, tradisjon og språk:

Dette er et utviklingsprosjekt i regi Steinerbarnehageforbundet, Steinerhøyskolen og Samisk høyskole, der alle steinerbarnehager i Norge er med. Målet er å heve kompetansen til alle ansatte i steinerbarnehagene slik at vi får økt kunnskap som vi tar med videre til barna.

STEINERPEDAGOGIKK:

GODE SANSEOPPLEVELSER

Barnet i alderen 0-7 år sanser alt i deres omgivelser sterkere enn senere i oppveksten. Alt barnet omgis av i sitt miljø kan det sanse på både godt og vondt. Vi forsøker å skape et miljø med sunne og ekte sanseintrykk. Lokalene er malt i sarte, delikate farger som virker harmoniserende på barna. Alle leker er i naturmaterialer, her får barnet oppleve de ulike kvalitetene i de ulike materialene. Med ekte sanseopplevelser menes for eksempel at klossene er like tunge som de ser ut i forhold til størrelsen, eller den myke gode ullen som i tillegg til å være myk, også er varm.

I de daglige gjøremålene som å lage mat, vaske, snekre, gå tur i skogen osv. utsettes barnet for flere gode opplevelser som utvikler sansene positivt. Det er viktig at vi gir tid og rom for at barnet skal kunne ernære seg av sine omgivelser og bruke sine sanser uten og hele tiden bli avbrutt.

BARNET I FØRSKOLEALDER

Mennesket er født med sin egen individualitet.

Menneskets utvikling krever aldersspesifikk læring, det vil si at barnets alder er veiledende i pedagogikken for hvordan, og når de pedagogiske motivene introduseres.

I Steiner pedagogikkens tenkning deles menneskets utviklingsfaser inn i 7-årsperioder.

Som pedagoger og oppdragere beskjeftiger man seg først og fremst med de tre første 7-årsperiodene.

Om den første 7-årsperiode kan man enkelt si at barnet griper læringen gjennom handling og etterligning.

I andre syvårsperiode griper barnet læringen gjennom følelsene sine.

I tredje syvårsperiode griper barnet læringen med sitt intellekt.

Det er ikke slik å forstå at barnet ikke tenker eller føler eller handler i de andre 7-årsperiodene, men tyngdepunktet ligger på den fysiske respektive følelsesmessige og tankemessige utvikling i de tre periodene.

Det er en lovmessighet i menneskets utvikling som steiner pedagogikken benytter som metode for barnets læring.

VILJE

Oppdragelse går ut på og ikke frata barnet motivasjonen det bærer med seg. Denne motivasjonen kaller vi viljen. Hos de yngre barna kommer viljen tydeligst til uttrykk i handlinger, som det og til slutt å overvinne kroppens tyngde og reise seg opp på to ben. Det er en kraftig viljes handling! I barnehagen styrker vi barnets vilje ved å gi dem mange muligheter for mestringserfaringer. Ved å gjenta aktiviteter, bevegelser, sanger, rytmer i dager, uker og år, får barnet god tid til å lære å mestre. Barnet har i seg en trang til å strekke seg mot nye muligheter, til å lære nye ting. Denne trangen ønsker vi å ta vare på.

ETTERLIGNING

Barnehagen gir barnet mulighet til å oppleve sosialt fellesskap med andre barn og mulighet til lek i større fellesskap. Her er ikke "skapte" ting for å beskjeftige barnet. Frileken er en viktig del av dagen og da kan barna fritt leke ut fra sin fantasi og etterligningsevne. Barnet bearbeider ting de har opplevd hjemme eller i barnehagen.

Vi har vel alle lagt merke til at barn hermer – de gjør som de voksne gjør (og ikke som de sier!). Dette gjelder særlig i førskolealderen, men dels helt opp til 9 års alder. Det er viktig for oss voksne å vite om denne store trangen til å etterligne som lever i barnet. Tenk bare på

hvordan barnet lærer å gå. Uten oppreiste mennesker i sin omgivelse, vil det ikke reise seg og begynne å gå.

Talen lærer barnet også gjennom etterligning. Det kan lære et hvilket som helst språk som blir talt i dets nærhet. Barnet strever for å tale vårt språk og tilegner seg det langsomt – ved å etterligne. Vi må da snakke et riktig språk – ikke ”babyspråk” med barnet. Stemmeføring og tonefall vil også gå over i barnet. Tenk bare på når vi oppgitt forsøker å få barnet til og ”forstå” at det ikke må gjøre det ene eller det andre, når vi roper nei til barnet. Dette sinneutbruddet setter seg dypt i det lille barnet. Det litt større barnet vil kanskje i leken snakke med sint stemme.

Barnet speiler oss voksne også i handlemåte. Å være et sannferdig forbilde, krever at de voksne er bevisst hva de gjør og hvordan de gjør det. De voksne må rett og slett oppdra seg selv for og gi barna et etterligningsverdige miljø de kan vokse opp i. Hvis vi ønsker at barna skal behandle tingene med respekt må vi også opparbeide en reell respekt for leker og ting vi har rundt oss.

Når barna har frilek, beskjeftiger vi voksne oss med forskjellige nyttige dagligdagse gjøremål. Vi reparerer leketøy, lager mat, vasker dukketøy, vannet blomster og stryker. Eller vi lager ting til barnehagen – syr dukker, snekrer eller lignende. Ved å beskjeftige oss med slike sysler, gir vi barna ro til leken og ved at vi gjør disse tingene på en god måte som er etterligningsverdige, gir det også næring til leken. Vi forsøker som best vi kan og falle til ro i det arbeide vi gjør, være helt nærværende i arbeidet og utføre det på en rytmisk og harmonisk måte. Det skaper en stemning i rommet som fanges opp av barna og kommer til uttrykk i deres lek. Ofte kommer barna bort til oss og vil hjelpe til, fordi de vil gjøre som vi gjør. Like ofte ser vi at det vi voksne bedriver, gjenskapes i barnas lek.

Vi voksne arbeider hver dag aktivt med å være gode forbilder for barna. Å lære via etterligning er næring for barn i førskolealderen.

FRI LEK

God tid til fri lek som barna selv skaper vektlegges fordi barna gis mulighet til å komme i dyp konsentrasjon og til å utvikle sin egen skaperglede, uten den voksnes innblanding.

Vi har mange tepper i alle farger som det blir bygget hus av; teppene blir lagt over stativer, bord stoler, benker. Vi har også sydd kapper, som ofte brukes til kongekapper eller prinsesseslør.

Klosser finnes i alle mulige fasonger. Barna har ingen problemer med å omskape disse enkle ting til hva de trenger i leken. Leker og materiell som ikke er normerte og ferdig utformet, brukes bevisst fordi det stimulerer barnets skapende krefter og fantasi.

Ved å la lekematerialet bestå av enkle håndlagede ting i naturmateriale og friske harmoniske farger, appellerer vi til barnas fantasi og kvalitetssans. Små og store leker ofte sammen. I rollelek er det oftest de store barna som deler ut rollene og finner på hva som skal skje. De små faller lett inn i sine roller og bidrar også selv med egne ideer. Ofte kan også barna leke i små grupper. Noen kan holde på med dukkespill eller dukkelek mens andre bygger et hus og innreder det omsorgsfullt. De kan forvandle klossekassen til en bil eller en båt og drar ut i verden på eventyr mens noen velger å være med på matlagingen eller sitter med en voksen og

være med på daglige gjøremål. Vi ser at barna får stor sosial trening i den frie leken. De øver også sin empati og lærer å vise omsorg for hverandre. De lærer å følge hverandres regler og samarbeid. Samleken med andre barn er svært gunstig for barnets språkutvikling og begrepsdannelse som skjer på en naturlig måte.

Følelser som barna kan ha vanskeligheter med å uttrykke i det daglige kan her få komme fram fordi det er lek – på liksom – og likevel i fullt alvor. Alle opplevelser og erfaringer er et ”råmateriale”, for at de skal bringe vekst og utvikling må de fordøyas, bearbeides og integreres i barnets egen personlighet, og nettopp dette skjer gjennom leken. I vår tid kan man oppleve enkelte barn som er så fulle av inntrykk fra media at de ikke klarer å falle så mye til ro at de kommer inn i lek, og da må de voksne tre hjelpende til. Barn i 1-7.årsperioden som får leke ut sin fantasi får med seg en svært verdifull ballast som ifølge forskning viser at barnets utviklede fantasikrefter blir kreativitet i voksenalder.

De yngste barna (0-3 år) trenger i stor grad trøst og omsorg. Hele tiden veksler det mellom å være i lek for så å ha et fang å sitte på. De kommer ofte i konflikter med de andre barna, spesielt i forhold til deling av lekene. Sånn er det de første tre årene, barna bruker en god stund på å lære seg å dele. De voksne må ofte inn å løse opp i konflikter, noen ganger avledes barnet til å tenke på noe annet, mens andre ganger er verden urettferdig. Så gråtes det noen tårer og så går livet videre.

GODE RYTMER OG ÅRSTIDSFESTENE I BARNEHAGEN

Barn i dag lever i og må tilpasse seg de voksnes hektiske hverdag. Vi presser inn så mye som mulig på kortest mulig tid og har ikke nok tid til noe av det vi gjør. Vi er hele tiden på inn-pust og tar ikke tid, eller glemmer helt å puste ut. I Steinerbarnehagen er rytmen vesentlig; vi bygger hele dagen, uken og året opp rundt rytmen. Rytme er inn-pust og ut-pust. Vi bestreber oss på å legge til rette for at barna kan "puste" på en god måte.

Barnet er et rytmisk vesen. Liksom etterligningen og leken er grunnleggende elementer i barnehagen, så er også rytmen det. Barnehagens hverdag er bygget opp omkring en dagsrytme, ukerytme og års rytme. Barn trenger klare rammer rundt seg for å være trygg i omgivelsene sine. Dagsrytmen bærer dagen i barnehagen vår. Når barnet vet hva som skal skje kan det slappe av og bruke sine krefter på å leke, vokse og utvikle seg. Det blir lagt vekt på en balanse mellom den frie leken og dagens tilrettelagte aktivitet. En fristund og en samlet stund i stadig vekselvirkning.

I sangleken og eventyrstunden og dagens tilrettelagte aktivitet, tar vi utgangspunkt i den kommende årstidsfesten. På denne måten lar vi barna leve seg inn i årets skiftende karakter og stemning.

Rytme og gjentakelse er også med på å styrke språket. Vi gjentar sanger, vers og eventyr over lang tid, slik at barnet kan forbinde seg med språket. Barnehagen forsøker å hente frem det vesentlige i de gamle årstidsfestene og fornye dem. Også de kristne høytidene markeres. Ved

å markere disse, bibringes barna de kristne grunnverdiene, som er en del av vår kulturarv. Alle aktiviteter i barnehagen gjentas år etter år, med kun noen nye innslag. Rytmen virker harmoniserende, rolig og trygg for barnet.

Aktivitetene rundt festene varierer etter stemning og er ikke statiske. Det er alltid en aktivitet i barnehagen før en fest, som leder frem til festdagen. Barnehagen forvandles litt rundt disse tider. På den måten kan barna leve med i årets rytme og føle den stemning som lever i denne tiden. De barna som har vært i barnehagen året før, kjenner disse rytmene og begynner å synge de aktuelle årstidsangene som hører til festen, uten at vi voksne forteller dem om det. Vi forklarer ikke meningen og faktaopplysninger rundt hvorfor vi gjør som vi gjør til barna, men barna er med på å føle stemningen og gleden rundt det vi gjør.

De yngste barna i barnehagen markerer ikke årstidsfestene i like stor grad som de store. Allikevel ønsker vi å markere de ulike festene for at barna skal kunne leve i de forskjellige årstidsstemningene. De er med på forberedelser, vi pynter rommene og spiser festmat. Hvilke fester som vektlegges i stor grad kan variere fra år til år.

HØSTFESTEN

Høsttiden var i gammel tid forbundet med slit og strev. Men den var også en tid med skjemt og moro, og en høytid da maten var særlig god. Vi prøver i barnehagen å la barna delta i gleder som alltid har hørt høsten til. Vi starter tidlig med forberedelsene. Vi går til nabobondens jorde over veien. Her høster vi korn på gammeldags vis med ljå. Vi synger om bondens liv Vi tar med oss kornet tilbake til barnehagen og der tresker og maler vi kornet for så å bake store høst-brød til selve festen. På høstfesten har vi pyntet inne med alle høstens farger, vi har dekket langbord og alle foreldrene bidrar med en liten gave i form av frukt, grønnsaker, nøtter, blomster, syltetøy eller noe annet som vi setter på bordet. Vi går så til dukketeater i barnehagen hvor eventyret om for eksempel Kong Kål og Prinsesse Paprika vises. Dette er en gledens fest og vi viser vår takknemlighet over alt hva jorden gir oss.

MIKAELSFEIRING

På denne festen markerer man Erkeengelen Mikael og hans jordiske skikkelse St. George som ifølge legenden var en modig ridder som bekjempet dragen. St. Mikael er et symbol for det gode og dragen for det onde. I september går man inn i mørketiden og da passer det fint å ha Mikael's festen som symboliserer kampen om det gode og det onde. Festen bærer preg av mot og styrke. I barnehagen forteller vi eventyret om ridder George og vi synger sanger om ham i ringleken.

LANTERNEFESTEN

Denne festen markerer vi for å minnes St. Martin. Ifølge legenden om St. Martin viser han sin broderlighet og godhet ved at han deler kappen sin i to og gir halvdelen til en tigger. Denne legenden forteller vi i eventyrstunden og vi synger den og lanternesanger i ringleken. Vi lager lanterner i barnehagen, og på selve lanternefesten samles barn og foreldre ute i barnehagen når mørket har falt på. Nå tenner vi alle lyktene våres og ser hvor fint de lyser i mørket. Vi går til et stort bål mens vi synger lanternesanger. Ved bålet synger vi om St. Martin og venter i spenning på om han kommer med sol, måne og stjerne-kaker til oss. Denne festen symboliserer det å tenne et lys i den mørke tiden vi er inne i. Vi tenner også et indre lys som gir varme og som man deler med andre.

ADVENTSPIRAL / ADVENTSTID

Adventspirale eller adventshage som den også blir kalt, er en høytidelig stund i barnehagen. Dette er første søndag i advent og er starten på adventstiden. På forhånd, uten at barna ser det, lager de ansatte i barnehagen en adventspirale av granbar oppe på høyloftet i stallet. I forkant av markeringen sammen med barna pusser vi epler og gjør klar alle lysene som vi skal bruke. Denne stunden som bærer preg av stillhet og ettertanke, er et symbol på

at du tenner et lys for deg selv og at du sprer ditt tente lys ut i verden og fellesskapet. Man sier at når man går inn i spiralen vil det si ”å komme til seg selv” og når man går ut av spiralen vil det si ”å komme ut til andre”.

HELLIG TRE KONGERS DAG

Denne dagen markerer vi på storbarns avdeling etter historien om de Hellige tre konger som fulgte stjernen til Bethlehem og Jesusbarnet. 6. januar tenner vi et hellig tre kongers lys og etterpå tar vi av julesløyfene og slukker lysene på juletreet.

FASTELAVEN / KARNEVAL

I barnehagen feirer vi karneval og fra hedensk tid var dette en vårfest, en forvandlingens tid, med mye dans og moro. De katolske tradisjonene var at man hadde en stor fest med mat og drikke, før man gikk inn i fastetiden. Denne tiden bærer preg av mye tøys og tull, og i ringleken synger vi mange morsomme sanger. Eventyret bærer også preg av dette. På selve karnevalet har vi på forhånd bestemt et tema for dagen, Alle barn og voksne kler seg ut etter det tema vi har det året. Vi spiser fastelavnsboller, slår katta ut av sekken. Vi ønsker ikke at barna har kostymer med masker for det kan virke skremmende på de andre barna. Finn gjerne noe i skuffer og skap og suppler med haler, ører og lignende

PÅSKEFEST

Påskan har sin opprinnelse fra jødene og de kristnes tradisjoner. I barnehagen vår legger vi vekt på og gleder oss over alt som spirer og gror ute i naturen. Egget symboliserer det spirende livet – det evige livet, vi pynter i barnehagen med malte egg. Vi lager reder som vi legger ut rundt omkring ute på tunet og oppi redene legger vi gulrotbiter til påskeharen slik at han kanskje blir ekstra glad. Vi sår frø og karse. I ringleken synger vi sanger om haren, egg og blomster og i eventyrstunden forteller vi en påskefortelling.

Fredag før påske inviterer vi foreldre til påskefrokost og vi dekker et festbord med vårens farger.

Første dag etter påske går vi ut for å se om påskeharen har vært her med eggene sine, og det har han jo, så da samler vi eggene i en felles kurv.

PINSEFEST

Pinsefesten er en fest for brorskapet/felleskapet mellom alle menneskene over hele jorden og samtidig en vårfest. Pinsen kalles også blomstenes, språkets og fuglenes fest. Trekkfuglene er vendt tilbake og sjelden er fuglesangen så intens som i tidlige morgentimer rundt Pinse.

Pinsefesten er forbundet med lys og luft, barna har på forhånd laget hver sin pinsefugl. Etter eventyret ”flyr” barna ut med fuglene sine og vi synger og leker fuglesangleker. Slik blir også

barnas oppmerksomhet henledet mot luften og lyset og vi hengir oss til naturen som nå folder seg ut i all sin prakt. Sammen feirer vi at naturen springer ut.

SOMMERFEST

Vi pynter barnehagen med blomster og alle familier bidrar med noe godt å spise til felles festbord. Vi koser oss og har en liten ring der vi synger sanger knyttet til årstiden og som har et lystig preg over seg. Seksåringene får en ekstra markering som avslutning på tiden i barnehagen, og dette er stort for alle. Det er viktig at barna får oppleve å ønske skolestarterne lykke til videre, da de ofte leker på tvers av alder og vennskap knyttes uavhengig av fødselsår. Avslutningsvis går/ løper skolebarna ut av barnehagen under en portal som foreldre, barn og ansatte lager. Dette er en fin avslutning på barnehageåret for alle, hvor det er rom for alle; foreldre, søsken, besteforeldre og flere.

KUNSTNERISKE AKTIVITETER

RINGLEK

Hver dag etter frilek og rydding, samles vi til ringlek (unntatt tur-dagen). Innholdet i ringleken følger stort sett årstidene, med sanger og regler med bestemte bevegelser til. Vi gjentar sanger og vers over en lengre periode, slik at barna kan forbinde seg med språket og bevegelsene. Bevegelsene vi gjør understøtter ordene slik at de blir tydeligere. Bevegelsene forsterker kroppsspråket på en slik måte at ordenes betydning kan bli tydeligere også for minoritets- språklige barn. Her styrkes og øves koordineringsevnen på mange felt. Vi forklarer barna så lite som mulig ved sanglekene og lar barna få etterligne oss voksne. Det er viktig at vi voksne gjør tydelige bevegelser, så barna ikke blir usikre. Der det passer bruker vi også instrumenter i ringleken, gitar, trommer, rytmepinner og annet.

EVENTYR

I eventyrstunden i barnehagen forteller vi folkeeventyr eller remseeventyr. Vi legger vekt på å formidle eventyrene muntlig. For å kunne fortelle utenat må man ha gjort eventyrbildene til sine egne da får fortellingen mer liv enn når man leser en tekst i en bok. Samme eventyr fortelles i 2 uker. Eventyrene har med seg visdom om livet, noe som taler til barnet i det ubevisste. Eventyrbildene taler for seg selv, de trenger ingen forklaringer og vil arbeide videre i barnets sinn. Det gode blir virkeliggjort i kamp med det onde. Eventyrene fremstiller realiteter i sjelslivet, hvor det onde og dets overvinnelse utgjør en vesentlig bestanddel.

Barn lever sterkt i den billedlige fantasien, og folkeeventyr bringer fram frodige og store bilder i barnets sinn. Barnet henter lekekraft og ernærer seg på de fantastiske folkeeventyrene. Når vi forteller samme eventyr i mange dager, får barna god tid til å forbinde seg med innholdet. Men det er vel så viktig å la barna lære seg til å lytte og danne seg sine egne indre

bilder, og særlig i vår tid da billedflommen gjennom media er enorm. Eventyrfortelling utvikler språket og begrepsforståelsen hos barna.

Remseeventyrene passer godt for de minste og her er det rytmen og gjentagelsen som er særlig virksom.

I tillegg til eventyrene har barna tilgang til bøker når de måtte ha lyst til det, og vi bruker også bøker sammen med barna for å roe ned mot slutten av dagen.

MALING

Én dag i uken maler vi på storbarns avdelinger. Vi maler vått-i-vått; med fuktige ark og akvarellmaling. Vi bruker fargene gul, rød og blå. Vi synger male-sangen vår før vi begynner: «Regnbue, regnbue, kom her ned, hjelp oss å male, farger lyse, klare. Rød og gul og blå og grønn, hele verden er så skjønn». Vi maler også på småbarns avdelinger når det faller seg naturlig, eller når vi ser at barna trenger en rolig aktivitet.

MODELLERING

Vi modellerer med bivoks. Den fargede bivoksen må først varmes i hånden før den kan formes. Her kan barna sitte lenge, og de blir gode og varme helt ut i fingerspissene. Dette er en god øvelse i finmotorikk og konsentrasjon. Bivoks er ikke noe vi tar frem regelmessig, men bruker det når vi ser at barna trenger en rolig aktivitet.

TEGNING

Tegning er en aktivitet som vi bruker pedagogisk, på den måten at barna først får inntrykk gjennom eventyr, høytlesing, fester, aktiviteter styrt av de voksne eller i fri-leik i en større barnegruppe, som etterfølges av en rolig stund der de kan utrykke seg ved å skape et bilde. På denne måten får de bearbeidet opplevelser. Vi tegner på store ark med bivoksfarger, fargestifter og fargeblokker. Vi samler noen av barnas tegninger og malerier til en mappe som utleveres til jul og sommerfesten.

MÅLTID OG ERNÆRING

Hver formiddag lages det mat i barnehagen (utenom mandager da er det turdag). De barna som ønsker det, er med på matlagingen under frileken. Barna fryder seg over duften av matlaging i barnehagen. Vi bruker råvarer av god kvalitet, fortrinnsvis økologisk og biodynamisk dyrket. Sunne matvaner skapes i barndommen, både ernæringsmessig og følelsesmessig. Hvis stemningen er god, er som regel maten god også! Ved å lage maten sammen med barna ser vi at barna er mindre skeptiske til å smake på nye ting. De har jo selv vært med på å lage dette, så de vet hva som er oppi, og de ser at de voksne anstrenger seg for at det skal smake godt! Måltidet er absolutt et høydepunkt i barnehagedagen.

Siden barns smaks sans kan være meget sart, så er det viktig at vi fra tidlig alder pleier denne sansen. Dette gjør vi ved å gi dem mange, ekte smaker av god mat av bra kvalitet uten ekstra tilsetningsstoffer og andre ting vi ikke vet hva er.

Før maten tenner vi lysene og synger:

*Jorden har oss dette givet,
Solen har oss skjenket livet
Kjære sol, kjære jord,
Takken i vårt hjerte bor. Velbekomme.*

Eller vi synger

*Jorden nærer lite frø,
solen modner korn gir brød,
kjære sol og kjære jord,
takk for gaven på vårt bord. Velbekomme.*

Etter måltidet sier vi:

*Takk for maten, den var god,
den gir helse kraft og mot.
Velbekomme alle sammen.*

Vi holder hendene over hjerte når vi sier reglen.

TURDAG

Hver mandag er det tur-dag. Vi går tur i all slags vær. Er været veldig vått eller kaldt, tar vi en kortere tur, og spiser matpakken hjemme. Vi har våre egne «tursteder» der vi lager bål (når det er lov) og spiser våre matpakker. Medbrakt te eller toddy i termos smaker godt til. Fint å ha med en liten sekk som barnet kan bære nistematen sin i. Som regel finner vi røtter, kongler, mose, blomster eller annet som vi tar med hjem til barnehagen.

På forsommeren plukker vi granskudd/ løvetann som vi lager sirup av. På ettersommeren/høsten plukker vi bær som vi tar med til barnehagen og lager syltetøy eller saft.

FØDSELSDAGSFEIRING

Alle barna feires i barnehagen når de har fødselsdag.

Vi lager fruktsalat, vafler eller muffins som søtes med honning i barnehagen som bursdagsbarnet hjelper til med på å lage. Når barnet har begynt på storbarns avdeling forteller vi fødselsdagseventyret der bursdagsbarnet har hovedrollen. Barnet får på seg en fødselsdagskappe og krone og vi får se om vi denne gangen også har et tryllelys. Under så mange silketørklær som barnet fyller år, ligger en gave fra barnehagen, enten noe de voksne har laget eller en fin stein.

For de yngste barna foregår dette under hovedmåltidet.

På storebarns avdelingene samles vi i det som er ringlektiden, før måltidet. Vi avslutter feiringen med å synge «Ønsker på din fødselsdag, gleder av alle slag til ditt behag»

OMSORG OG DANNING

Barnehagens mål er å skape en forutsigbar og trygg hverdag for alle barn, der omsorg for det enkelte barn står i fokus. Naturlige omsorgssituasjoner er ved bringe og hentesituasjoner, under måltidet, bleieskift/ toalettbesøk og i hviletiden. Hele dagen gjennomsyres av omsorg i barnehagen vår, da fokuset ligger i at alle barn skal bli sett og få lov til å sitte på et av de voksens fang når de trenger og vil det.

Naturlig grensesetting i hverdagen er også en form for omsorg, der vi viser barnet hva som er rett og galt, noe vi også gjør gjennom å være gode forbilder for dem.

Barnehagen streber etter å skape en hjemlig tilværelse for barna, der alle har sin plass i gruppen, og alle er med å ta vare på omgivelsene og hverandre. De yngste barna i gruppen lærer av de større, og de store barna får vise omsorg for de yngre.

Barnets dannelse skjer gjennom praktisk veiledning, trygghet og tillit til verden og, gjennom gjensidig respekt og voksne med utrettelige tålmodighet som veivisere gjennom livet.

LIKEVERD OG LIKESTILLING

I alle møter med barn og voksne i steinerbarnehagen skal vi se på hverandre som likeverdige og likestilte. Barna er kunnskapsrike og kompetente, og vi skal se hvert barn med tillit og likeverd. Den voksne har ansvar for relasjonen, og skal jobbe aktivt for en kjærlig, trygg ramme med god tilknytning og rom for refleksjon. Rammeplan 2017 slår fast at personalet skal være lydhøre for barnas uttrykk og imøtekomme deres behov for omsorg med sensitivitet. I dette møte skal vi se på barnas behov som likeverdige de voksnes, og vi skal ikke sette personalets behov først. I alle møter med andre mennesker settes det spor og man blir påvirket av den man er i interaksjon med. De voksne skal legge til rette for at grunnet for disse møtene er likeverdig, at begge parter er åpne for hverandre, interessert i å forstå og i denne relasjonen knyttes det bånd av sammensatte følelser. Det er i det daglige barnet forteller hvem de er, og vår jobb er å se, forstå å møte barnet i en likeverdig relasjon.

BARNS MEDVIRKNING

I all pedagogisk planlegging i Steinerbarnehagene tas barnas behov, trivsel og uttrykk med. En evaluerer gjennomføringen av det daglige arbeidet i dette perspektivet og tar hensyn til det enkelte barn og barnegruppen, som helhet. I varierende grad virker barnet dessuten kontinuerlig inn på livet i barnehagen gjennom sine spontane valg, sin stemning og adferd.

Barnehagens personale har ansvar for å gi omsorg, være lyttende til dets ytringer, ivareta barnets behov og lede dem.

Dagens rytme gir rom for stor frihet til lek og sosialt samvær, og alle barn i barnehagen har mulighet til fritt å velge aktivitet etter egne behov og ønsker.

Da barn uttrykker seg ulikt, både i forhold til alder, utvikling og personlighet, legger barnehagen vekt på at alle ansatte skal interessere seg for studie av barnets utvikling og ytringsområder. Det fordres en stor våkenhet hos pedagogen for det enkelte individ, til å se, lytte til den enkeltes ytringer i situasjonen da det lille barnet i alderen 0-7 år hovedsakelig

lever i nuet. Barnet er til stede i situasjonen, og kan komme med sannheten spontant og rett fra hjertet. Den reflekterte kritiske tenkning kommer først i senere alder.

I arbeidet med barns medvirkning legger Huldraheimen Steinerbarnehage vekt på at det enkelte barn får mulighet til å uttrykke seg, rom og trygghet til å være delaktige og virkende i sin hverdag. Ved å sette av god tid til alle våre gjøremål i dagen, gir vi barna tid til å uttrykke seg, tid til å bli sett, og barna medvirker på den måten aktivt i sin hverdag, på en måte som passer for denne aldersgruppen. I Barnehagelovens kapp. 2 står det om barns medvirkning i barnehagen. Dette har ingenting med barns medbestemmelse å gjøre, men at barnet skal «virke med i sin hverdag». (Det har altså ingenting med å få lov til å bestemme hvilken mat barnet skal spise eller hvilke klær det skal ha på).

BARNES SEKSUELLE HELSE:

Rammeplanen sier at barnehagen skal lære barn å sette grenser for egen kropp og lære å respektere andres grenser, samt bidra til at barna blir kjent med kroppen sin.

Her i barnehagen får barna lov til å kle av seg om de har lyst, enten de er ute eller inne, men det må passe inn i settingen der og da; For eksempel når man vasker leker inne eller bader ute. De fysiske erfaringene med å kjenne vann mot huden, for eksempel når man løper gjennom vannsprederen i barnehagen, er viktige erfaringer. Dette styrker også barns sanseopplevelse, som er viktig for å forstå verden. Noen barn er også sjenerte av natur og kanskje ønsker de ikke å være nakne i barnehagen. Det må man respektere.

Barns seksuelle lek er også viktig å lage rom for, det kan være alt fra å stå og tisse sammen rundt samme do, leke doktor lek, vise romper til hverandre og sammenligne tisser. Dette har ingen ting med voksen seksualitet å gjøre, det er barns naturlige nysgjerrighet. Forebygging av overgrep handler om å gi barna rom for seksuelle leker og et åpent, trygt og tolerant miljø der barn kan leke, spørre og fortelle uten at de voksne blir sinte. Dette er med på at barna får utvikle en trygg og sunn seksualitet i samsvar med egen kjønnsidentitet, kunnskaper om kropp, støtte til å sette egne grenser for leken og lære hva voksne ikke har lov til å gjøre med barn. Når barn får utviklet en forståelse og et trygt «rom» knyttet til seksualitet, vil de også få redskapen til å si ifra om grenseoverskridende adferd og erfaringer.

Det er viktig for oss at de voksne er tett på, årvåkne og samtaler med barna, enten de ønsker å kle av seg eller ikke. Ved at personalet er tett på ser vi at alle barna har det bra, vi skal bruke et enkelt og forståelig språk og svarer på barns spørsmål, skaper trygge omgivelser for barns seksuelle lek. Vi skal være åpne og anerkjenne barns seksuelle lek og gi tilpasset informasjon i forhold til alder om forskjellige kjønn, legning, identitet og kultur,

Synet på nakenhet kan også være kulturbetinget, og det er viktig at vi som voksne i barnehagen respekterer dette, og holder god dialog med hjemmet.

– Skal foreldre eller barnehagen fortelle barn om seksualitet? Ja takk, begge deler. Hvis ikke barnehagen, skolen eller foreldrene snakker om dette blir det fort til at ingen snakker om det, og erfaringene med kropp og seksualitet blir overlatt til barna selv.

Det tas ikke bilder av barna når de er nakne. Vi har gode samtaler i personalet knyttet til dette tema, og nye vikarer er aldri alene med barna ved disse kontekstene

BARN MED MINORITETSBAKGRUNN

Vi er åpne for markering av andre kulturers fest/merkedager om det er naturlig for barnegruppen vi har. dvs. om vi har barn hos oss fra en annen kultur. Det er fint for inkludering av det enkelte barn og lærerikt for alle andre.

Samenes dag 6 februar: Denne festen markeres i barnehagen på forskjellig vis. Aktivitetene er ikke statiske og vil kunne variere. Aktiviteter som kan brukes for å markere denne dagen kan være: Lære barna en barnejoik i ringleken, vise fram bilder og ting fra samisk kultur, lese samiske bøker, vise det samiske flagget og snakke om fargene i dette og betydningen av dem. Man kan som kunstnerisk aktivitet male/tegne, klippe/lime flagget eller andre samiske ting. I eventyrstunden kan man fortelle samisk eventyr, og man kan bake samisk brød/ gâhkko på selve festdagen, og spise dette til formiddagsmat ved et festdekket bord.

DEN OFFENTLIGE RAMMEPLANEN OG

DE SYV FAGOMRÅDER FOR BARNEHAGENS INNHOLD OG OPPGAVER

Alle barnehager i Norge følger norsk barnehagelov og dens rammeplan. Steinerbarnehager utøver en alternativ pedagogikk som beskrives godt i deres pedagogiske plan. Metodene som brukes er forskjellig fra de offentlige barnehager. Dette skyldes det ulike synet på læring og hvordan barn lærer best. En gjennomgående holdning hos oss er at barn lærer i de situasjonene som oppstår i hverdagen. De forholder seg til de menneskene som til enhver tid er rundt dem og disse ulike personlighetene har ulike bakgrunner som de tar med seg i barnehagen.

Nedenfor følger en beskrivelse av hvordan vi arbeider med de syv fagområdene som er beskrevet i den offentlige rammeplanen.

Oppdragelses og læringsmål innenfor steiner pedagogikk frem til 7 år.

Steiner pedagogikken tar utgangspunkt i at tiden før 7 år, tjener til å utvikle basiskompetanse som er selve fundamentet for hvordan barnet er i stand til å motta intellektuell læring senere i livet.

Steiner pedagogikkens kompetanseområder som lære og utviklingsmål for de syv første år er satt sammen med likhetstegn i forhold til den offentlige rammeplanens kompetanseområder.

Fagområder i rammeplanen	Steiner pedagogisk vinkling
• <i>KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST</i>	= <i>SPRÅKKOMPETANSE</i>
• <i>KROPP, BEVEGELSE OG HELSE</i>	= <i>KROPPS- OG BEVEGELSESKOMPETANSE</i>
• <i>KUNST, KULTUR OG KREATIVITET</i>	= <i>FANTASI OG KREATIVITETSKOMPETANSE</i>
• <i>ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI</i>	= <i>ETISK-MORALSK VERDIKOMPETANSE</i>
• <i>NÆRMILJØ OG SAMFUNN</i>	= <i>SOSIAL KOMPETANSE</i>
• <i>NATUR, MILJØ OG TEKNIKK</i>	= <i>SANSE-OG IAKTTAGELSESKOMPETANSE</i>
• <i>ANTALL, ROM OG FORM</i>	= <i>MOTIVASJONS- OG KONSENTRASJONSKOMPETANSE</i>

Barnets første syv år er fylt med læring. Mennesket lærer aldri mer enn i denne første livsfasen. Alt barn tilegner seg av erfaringer i denne perioden skjer på en ubevisst måte. De andre menneskene, dyrene, de ulike smakene, lydene, synsinntrykkene, den motoriske mestringen og leken, ja alt i barnets verden - inngår i et hele som bare en voksen begrepsdannelse kan dele inn i områder.

I hele førskoletiden vil det dreie seg om å øve omfattende livsfelter som alle grenser inn til og overlapper hverandre. Man kan dele barnets læring i førskolealder inn i syv kompetanseområder, som sammen utgjør det vi betegner som basiskompetanse.

Steiner pedagogikken har til oppgave de første syv år av barnets liv å utvikle en slik basiskompetanse som fundament for at barnet skal bli i stand til å motta intellektuell læring senere.

Å styrke barnets vilje, frie etterligning av gode forbilder, god tid til fri lek, en god rytme i hverdag, uke, og året, samt og gi rike og varierte sanseopplevelser er viktige elementer i Steinerbarnehagens pedagogikk, der målet er god utvikling og læring.

KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST

SPRÅKKOMPETANSE

Språklæringen ivaretas metodisk gjennom at det legges stor vekt på bevegelse gjennom frilek, sanger og ringleker, med bevegelser som stimulerer både grov- og finmotorikk. Gjentakelsen er også med på å styrke språket. Vi gjentar sanger og ringleker over lang tid slik at barnet kan forbinde seg med både språket og bevegelsene.

Det å tenke og tale er tett forbundet med hverandre og gjennom språket kan vi uttrykke det vi tenker, bringe våre følelser til uttrykk, gi navn til alle ting i verden å snakke med hverandre. Språket, talen trenger tidlig aktiv og nøye pleie.

Barn lærer å tale gjennom talende omgivelser. Først og fremst kommer det an på menneskelige relasjoner mellom den talende og den som lytter. Det språklige og varme forholdet mellom barnet og de voksne er det nærende grunnlaget for en god og differensiert måte å tale på.

Barnet trenger gode, språklige forbilder for å vokse inn i språket.

Den voksnes språk må være vennlig, klart, tydelig og billedlig tillempet barnets alder.

Fortellinger og eventyr brukes også daglig som en del av språkdannelsen og språkforståelse.

Ved å være gode språklige forbilder med et tydelig og ordrikt språk, korrekt betegnelse av gjenstander, planter og dyr mm.

Gjennom daglige fortellinger av meningsfylte historier og eventyr, og sist, men ikke minst ved å la barn snakke ferdig, ved ikke å avbryte dem og gjennom ikke å rette på ord eller uttale - da oppstår i skolealderen evnen til leseglede og leseevne.

Vi stimulerer barnas kommunikasjon, språk og tekst ved å være til stede med barna. Ved å gi dem omsorg, lytte, bekrefte og respondere på henvendelser fra barna får de tillit og blir trygge. Da kan de hengi seg og utvikle talen fritt. Når barn får bekreftelse på talen, får de en forståelse for betydningen av ord og begreper.

Med tilstedeværende voksne fanges også barnas kroppsspråk opp. Da kan de voksne hjelpe barna å sette ord på det de forsøker å si med kroppsspråket. Barna har god tid til frilek. I lek med andre barn kommuniserer barna hele tiden. De samarbeider, diskuterer og er uenige for så å bli enig. Barna lærer mye av hverandre.

Utenom den daglige kommunikasjonen med personalet og andre barn har vi også den tidligere beskrevne ringleken. Gjentakelse av de samme sangene, rimene og reglene over en lengre periode er gunstig for å få en forståelse av innhold. Barna lærer seg nye ord og leker med språket. Bevegelser som gjøres er med på å tydeliggjøre ordene. Eventyr er også gunstig for språkutviklingen. Her finnes det karakteristiske eventyrsspråket med nye og spennende ord og vendinger. Læreutbyttet styrkes ved at de fortelles hver dag over en lengre periode.

Tekstspråket omgir barna i det daglige. Vi skriver handlelister, leser bøker og skriver plakater med info til foreldre. Barna er nysgjerrige og spør. Det hender at barna ønsker å skrive f.eks. Prislapper til butikkleken sin, lage billetter til teateret de skal vise frem, og da hjelper de voksne dem. Barns interesse for skriftspråket er forskjellig, vi voksne svarer barna på de spørsmål som opptar hvert enkelt barn i forhold til dette

Fra 1 til 3 år fokuserer barnehagen på at barnet skal gå fra kroppsspråk, via lyder, enstavelsesord til hele setninger. Dette innebærer at de voksne har et tydelig og variert språk

og at bokstaver og tekst er synlig i barnets omgivelser. Barna lærer språket og lekesignaler slik at kan bli selvstendige i kommunikasjon med andre barn og voksne.

Fra 3 til 6 år legger barnehagen vekt på øvelser i kommunikasjon, barna skal utvikle muligheten til egenrefleksjon og fortellerglede. Tekst og bokstaver skal introduseres på en naturlig måte som vekker barnets interesse for videre lese og skriveopplæring.

KROPP BEVEGELSE OG HELSE

KROPPS- OG BEVEGELSESKOMPETANSE

Denne henger tett sammen med språkkompetansen. Det oppdages i stigende grad holdningskader, overvekt og likevektforstyrrelser allerede blant førsteklassinger. Mange barn lider under mangel på bevegelse, deres fin- og grovmotorikk er utilstrekkelig utviklet. Dette begynner å bli et samfunnsproblem. Menneskets psykiske og fysiske helse henger nøye sammen. Man kan si at den som ikke kan holde balansen fysisk sett, også lettere får problemer med den psykiske balansen. Evnen til bevegelse øver også en avgjørende innflytelse på språklæringen.

Og «be – gripe» noe, å kunne gå det fysiske i møte og gripe det, former iakttakelsen, utvider barnets opplevelsesbakgrunn og aktiviserer språkutviklingsprosessen.

Slik forbereder barna seg på en alt mer kvalifisert tankevirksomhet når de lærer å bevege seg aktivt og allsidig.

Kroppsiakttakelse og kroppsfølelse, grov- og finmotorikk utvikles gjennom uteliv i skog og mark, løping, hopping, klatring, skigåing, bruk av slengtau, ringleker med fin- og grovmotoriske bevegelser, gjennom å få være med voksne på hagearbeid, enkelt håndarbeid, kjøkkenarbeid, matlaging, snekring, håndverk og for eksempel å spille på enkle musikkinstrumenter.

Vi legger stor vekt på at barna får være i bevegelse. Utvikling av motorikken er noe av det mest grunnleggende i første 7-års periode. Vi lar barna bevege seg både ute og inne. De minste barna kan ha nok med å øve på å klatre opp i stolen sin, mens de større barna lager sklier av benker og vippehusker av stokker. For at de skal lære å mestre kroppen sin er det bra at de har frihet til å skape det de trenger for å øve motorikken. Da får barna passende utfordringer i hverdagen som øker deres kroppslige kompetanse. De voksne er støttende og hjelper barna på deres vei til å kunne mestre seg selv. Uteleken gir mulighet for enda større utfoldelse. De store avdelingene er på skogstur hver uke. Ellers er alle ute en periode hver dag. Lekeplassen har et utfordrende, ulendt terreng.

Vi legger stor vekt på helhetlig helse og ser en klar sammenheng mellom både det fysiske og det sjelelige i alle mennesker.

Vi spiser økologisk mat som vi lager sammen med barna. Når barna får være med opplever vi at de også spiser mer og de lærer å sette pris på god og sunn mat. Vi har vår egen grønnsakhage som vi pleier sammen med barna.

Vi arbeider også utfra at omgivelser preget av glede, humor og en frodig hverdag er med på fremme en god helse. Vi synes det er svært viktig for helsen at både barn og voksne har en god fast dagsrytme. Mat og søvn/hvile til fast tid fremmer sunnhet.

En annen positiv side med faste rytmer er at man kan slappe av, man vet hva som kommer. Da slipper man å stresse og læringsutbyttet blir større.

Fra 1 til 3 år legger barnehagen omgivelsene til rette slik at barnet kan bevege seg fritt uten voksenhjelp (krabbe, gå, klatre, hoppe, løpe). Barnehagen lager tre måltider hver dag og legger til rette for en god hvilestund for alle barn midt på dagen slik at barnets helse ivaretas.

Fra 3 til 6 år skal motorikken utvikles videre slik at barnet blir mer og mer selvstendig i forhold til hygiene, påkledning og bevegelse. Fra 3 år skal barnet gå turer i skog og mark, og i 6 års alder skal de kunne mestre å gå lengre og flere turer, herunder også beherskelse av ski. Barnet skal kunne beherske egen kropp, både når det gjelder grovmotorikk og finmotorisk. Barnets helse ivaretas ved at barnet gis mulighet for hvile i hverdagen ved behov.

KUNST, KULTUR OG KREATIVITET

FANTASI- OG KREATIVITETSKOMPETANSE

Mer og mer blir alt lagt i faste normer, kvalitetssikret, kontrollført. Det er stadig nye regler og restriksjoner for alt mulig, slik at angsten kan bli stor for at noe skal gå galt. Dette er motkrefter til menneskets fantasi og kreativitet.

Den menneskelige samfunnsmessige utvikling kan neppe vokse fram uten fantasi og kreativitet, men er mennesket på vei til å miste denne evnen? Hvordan erverver vi og opprettholder vi denne kompetanse?

Det kreves av de voksne at man utvikler en rikdom av ideer, sjelelig og åndelig bevegelse og fantasi på arbeidsplassen og i sitt private liv. Om disse evnene skal finnes i mennesket må de faktisk såes og pleies i førskolealder, det er bare i denne alderen vi har muligheten til å utvikle disse evnene.

Vi arbeider bevisst med pleie av de barnlige fantasikreftene på den måte at vi har leker og materialer som inspirerer fantasien gjennom at barnet fritt kan bruke dem til ulike funksjoner alt etter behov, slik som trerøtter, steiner, ull, skinn biter, tøystykker, tre-klosser, kongler osv. At det finnes en del leker som ikke er normerte og ferdig utformet, stimulerer barnas skapende krefter. Alle slags historier, eventyr og fortellinger animerer barna til å forvandle det hørte i en lekende kreativitet. God tid til frilek ute og inne som barna selv skaper gir dem mulighet til å komme i dyp konsentrasjon og til å fremme skapergleden. De voksne må skape miljø for leken rundt seg. Det gjør de ved å være tydelige forbilder som arbeider med tydelige arbeidsprosesser som barn kan forstå og som de kan herme i leken.

Det vil si, å lage mat, vaske, stryke, bake brød, sy og strikke, reparere, snekre og arbeide i

hagen, måke snø osv. slik at barna kan herme dette. Man har som voksen en oppgave i å skape et frodig miljø som beriker barnas fantasi og kreativitet. Ved det at de voksne er skapende stimuleres barnas kreativitet og fantasi. Frileken er selve instrumentet for denne læringen. Hovedvekten i et lite barns lek ligger på å oppleve hele skalaen av sansning og kroppsbevegelse, for deretter å foreta en utforskning av sin fantasiverden. I løpet av denne utforskning og lek bygges intellektuell vekst opp, uten bevisst anstrengelse fra barnets side. Lek og bevegelse henger tett sammen. Barnets kropp er en helhet hvor både tanker, følelser og intellekt, inngår sammen med bevegelsene. Frileken er barnas egen skapende virksomhet og den fremmer selvaktelse, kreativitet og selvfølelse. I barnets lek grunnlegges den voksnes mulighet til å utvikles til et harmonisk, kreativt og sunt menneske.

For å gi næring til barnas kreative side forsøker vi å gi barna et positivt forhold til å utforme noe med egne hender.

Vi maler en gang i uken med akvarellfarger. Dette er en rolig stund hvor barna får mulighet til fritt å blande farger og utforske fargenes kvalitet. De voksne maler sine egne bilder og på den måten er de gode forbilder som barna kan etterligne.

Vi lar barna tegne ut ifra seg selv, slik inspireres de til å bruke sin kreative evne.

Vi har bivoks tilgjengelig som de kan bruke til å forme små figurer. Materialet trenger lang tid for å oppvarmes slik at det kan formes. Det kreves stor tålmodighet.

Til alle årstidsfestene lager vi noe i ulike materialer sammen med barna. Målet er at det vi lager skal kunne gjøres mest mulig av barna selv. Det legges stor vekt på at alle materialer vi bruker er av god kvalitet. Barnehagen generelt er preget av duse farger, vakre årstidsbord og pene bilder på veggene. Det estetiske har en stor plass i alt vi foretar oss.

Kultur ivaretar vi ved å fortelle de gode gamle folkeeventyrene og å feire årstidsfester, samt syng og bruke rim og regler. Beskrivelse av festene finnes tidligere i planen.

Vi har mye tid til frilek, og ser frileken som en spire til den voksende kreativitet. Barna får god tid til å skape, og løse problemer som oppstår. Barn har en utrolig evne til og skape ting de trenger i en lek. De tar i bruk hva enn det måtte være av stoler, bord, stoffer og det de har tilgjengelig.

Fra 1 til 3 år går barnet fra å smake på fargestiftene til å vise glede over å uttrykke seg på papiret, som en begynnelse på utviklingen av skriftspråket. Barnehagens omgivelser skal være slik at barnet begynner å utvikle fantasi i leken. Barnet skal ved 3 års alder kunne leke enkel form for rollelek.

Fra 3 til 6 år skal fantasien etter hvert omdannes til gryende kreativitet på mange områder. Barnet skal vise forståelse for fargenes ulike kvaliteter. Barnet skal kunne følge med og ha glede av enkle kulturelle innslag, så som små konserter og teaterfremvisninger.

ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI

ETISK- OG MORALSK KOMPETANSE

Både barn og voksne trenger sjelelig- åndelig orientering for å kunne utforme sine liv, verdibegrep og oppgaver som de kan forbinde seg med. Barn trenger regler, ritualer, klarhet og sannferdighet.

De har behov for å oppleve voksne som engasjerer, som kan gi dem moralsk orientering uten å moralisere. Mange barn i dag opplever i sine omgivelser ofte bare vurderingene fra moro og fritidssamfunnet som er uten bindende forpliktelser.

Steiner pedagogikken opptar den moralske og etiske oppdragelse helt bevisst i sitt konsept. Den tar på alvor at barna trenger et koordinatsystem for det gode, det vakre og det sanne i verden, samt respekt for andre mennesker, andre kulturer og for naturen.

Det forberedes og feires årstidsfester, en kjærlig pleie av naturen, vi øver hjelpsomhet, å ta vare på andre, takknemlighet, gjennom f. eks bordbønn eller sang.

Barna opplever hvordan foreldrene også er med på å pleie å engasjere seg i barnehagen gjennom å delta på for eksempel dugnader, årstidsfester og andre gjøremål i barnehagen.

En respekterer og søker å forstå andre kulturer gjennom å fortelle deres historier/eventyr, å synge deres sanger og feire deres fester, hvis barn med fremmed kulturbakgrunn er i barnehagen.

Vi ønsker å gi mulighet for religiøse stunder for barna. Et religiøst øyeblikk kan f.eks. være når vi tenner lyset til lunsj hver dag.

Det kan også være ved en fødselsdagsfeiring eller andre stemningsfulle øyeblikk.

Vår barnehage er bygget opp rundt kristne grunnverdier. Dette viser seg i noen av årstidsfestene. Vi er åpne for markering av andre religiøse merkedager om det er naturlig for den barnegruppen vi har. Dvs. om vi har barn hos oss med andre religioner. Det er fint for det barnet slik at det føler seg inkludert, dessuten er det lærerikt for alle andre.

Vi ønsker å gi ro og tid til undring og filosofering med barna. Barn filosoferer mye, når de voksne ser at det har en verdi gis det tid til dette. Dessuten har barna mye å lære de voksne når det kommer til dette feltet.

I barnegruppen må barna lære å respektere hverandre og gi rom for ulike typer mennesker. Når det oppstår noe mellom barna som de ikke klarer å løse selv må de voksne tre støttende til å vise hvordan de kan løse konflikten. Respekt og høflighet for hverandre er viktige momenter. Dette gjelder også hvordan de voksne løser konflikter seg imellom.

Å være gode forbilder er også i denne sammenheng av stor betydning.

Fra 1 til 3 år skal barnet kunne gi uttrykk for sine tanker og være stille i gitte situasjoner.

Fra 3 til 6 år skal det forventes at barnet skal kunne det samme som de minste barna samt være i stand til å undre seg sammen med andre barn og voksne over hverdagens store og små mysterier. Barnet skal klare å løse enkle konflikter uten voksnes innblanding, og oppføre seg passende overfor andre.

NÆRMILJØ OG SAMFUNN

SOSIALKOMPETANSE

Å omgås hverandre må læres. Uten sosial kompetanse er den enkeltes liv i fellesskap utenkelig. Barn er fra fødselen av sosiale vesener og vil vokse inn i de menneskelige relasjonsforholdene. Denne læringsprosess begynner i familien og fortsetter i barnehagen. Men det er flere og flere barn som vokser opp uten søsken eller med bare en av foreldrene, noe som begrenser øvingsfeltet.

Derfor må det mer enn noensinne skapes muligheter for sosiale erfaringer i barnehagen. Samtidig lærer de å ta ansvar ved fritt å bruke sine egne evner og muligheter til å øve seg i praktiske gjøremål.

I mange oppgaver opplever de at det er nødvendig å hjelpe hverandre for og nå et mål. I det sosiale livet i barnehagen

bringes den enkeltes interesser, ønsker og behov i et adekvat forhold til fellesskapet. Her må enkeltmennesket bidra med sine evner og intensjoner, for å kunne skape et fellesskap ut fra frihet under ansvar, og på den andre siden også å gi plass til alle de andres interesser.

Barna trenger slike fellesskap der de kan lære mest mulig om disse livslover. Man øver også sosial kompetanse gjennom meningsfulle fortellinger om de voksnes barndom, og å være med de voksne i meningsfullt arbeide. Man trekker

foreldre og kanskje søsken og besteforeldre inn i sammenhenger, dugnader og arbeide med markeder og årstidsfester. De får gjennom fellesskap med så mange lære seg

nødvendigheten og gleden ved å gi og få, og hvordan man løser konflikter. Alt gjøres gjennom handlinger, ikke gjennom lange intellektuelle forklaringer

For de små er barnehagen det første møtet med et miljø utenfor hjemmet. Barna bør oppleve at de blir hørt og sett og dermed får en ubevisst innflytelse i sin egen tilværelse i barnehagen. De erfarer også at andre barn har behov som de også må ta hensyn til. Slik oppstår det et fellesskap hvor alle individer uansett bakgrunn, kjønn eller identitet opplever seg selv som verdifulle. Vi gir barna struktur gjennom en tydelighet og fast års rytme, ukerytme og dagsrytme. Da dannes et fellesskap med sosiale regler. Et slikt fellesskap bygges på regler, avtaler, tillit, samarbeid respekt og empati.

Det er de voksne som er utøverne i bruk av disse. Barna lærer av de voksnes handlinger. I barnehagen møter barna andres foreldre, vaktmesteren, rørleggeren, snekkeren og andre som er innom barnehagen og ordner eller hjelper til. Da erfarer de at flere mennesker inngår i og bidrar til barnehagens fellesskap. I løpet av ett år har vi besøk av noen ulike yrkesgrupper. Vi har også et samarbeid med kulturskolen i Kongsberg. Det er en tradisjon at barna blir invitert til skolen de skal begynne på. Dette er også en del av barnas nærmiljø som barna får oppleve. I dette fellesskapet erfarer barna deltakelse i et demokratisk samfunn.

Fra 1 til 3 år skal barnet få erfaring med sitt barnehageområde og andre avdelinger i barnehagen hvor de har søsken.

Fra 3 til 6 år skal de lære det samme som barna på småbarnsavdelingene og barnet skal ha en viss forståelse for skogen, naturen og omgivelsene rundt barnehagen.

Ved 5-6 årsalder skal barna ha trygget i forbindelse med at de vet hvilken skole de skal begynne på samt at de skal føle fellesskap med andre barn i samme situasjon.

NATUR, MILJØ OG TEKNIKK

SANSE- OG IAKTAGELSESKOMPETANSE

En kunstig menneskeskapt verden angriper oss stadig sterkere. For at barna skal kunne evne og skille mellom ekte og kunstig verden trenger de å lære seg å stole på sine sanser og de trenger bedre iakttagelseskompetanse enn før.

Våre barn trenger en våken bevissthet for det som skjer rundt dem og med dem.

Et slikt sanseapparat utvikler seg i tillit til egen iakttagelsesevne. Derfor mener vi at barna i den første tiden i livet trenger pålitelige, uforfalskede sanseintrykk. Også det nødvendige kravet om mediekompetanse som kommer senere får her sitt pedagogiske fundament.

Mediekompetanse kan defineres som evnen til å tenke kritisk.

Kritisk tenkning lærer man gjennom kritisk bearbeidet lesning og en forutsetning for det igjen, er en god språkkompetanse.

Barna må først og fremst ha mulighet til å kunne oppdage og utforske den reelle verden med sine sanser, slik kan de lære seg å kjenne og å forstå enkle iakttagbare sammenhenger.

På denne måten og sammen med egen oppdagerglede opplever de etter hvert også den elementære naturlov.

Slike grunnleggende forutsetninger burde uansett være gitt før barna kan opparbeide seg forståelse for mer kompliserte sammenhenger. Databruk som brukes allerede i førskolealder vurderes derfor ikke som viktig for en senere mediekompetanse. Barna får gode sanseopplevelser gjennom økologisk matlaging, håndverk og feiring av årstider. De får leve med i muntlig fortellertradisjon og folkeeventyr, sanger, rim og regler, dans, og ring-lek.

Vi er ute hver dag i all slags vær. Vi har flotte uteområder i barnehagen med variert terreng. Vi er ukentlig på turer i skog og mark i barnas nærmiljø hvor barna får utfolde seg i å klatre i trær og bli kjent med forskjellige trær, planter, sopp, blomster, frø og kongler mm. Om våren sår vi frø, vanner og steller til vi kan plante ut i sengene i hagen. Vi ser at vekstene gror og vi høster av salat, bær og urter som vi bruker til våre måltider i barnehagen. Vi opplever at sauer og hester gresser på enga og hvem ønsker vel å forurense naturen og jorden som de er glad i. Om høsten går vi ut i naboens åker og høster korn med ljà. Vi tar det med hjem og tresker det og barna maler det til mel på gamle kaffekverner. Deretter blir melet med i brøddeigen, og barna er med å bake ut til rundstykker eller brød til felles måltid. Vi opplever at sauen blir klippet og vi kan bruke ulla til forskjellige ting som vi kan tove i barnehagen. Vi tover ull-baller, små dyr og sitteunderlag til stubbene i eventyrrommet. Vi kildesorterer vårt søppel og komposterer matavfall som dyrene ikke kan nytte seg av. Dette er et spennende studium og barna blir kjent med nedbrytningsprosesser og nyttige krypdyr. Komposten blir etter 2 år gjødsel i grønnsakhagen vår.

Om våren samler vi egg fra hønsehuset som vi ruger ut i ruge maskiner på avdelingene. Barna opplever klekkingen og kyllingene flytter etter noen dager til hønemor som tar over jobben med oppdragelse. Hønene blir belønnet med god restemat fra barnehagen. Når barna lever med dette rundt seg som en selvfølgelighet vil det være en naturlig del av deres liv som de forhåpentligvis tar med seg senere i livet. Det foregår mye teknisk arbeid i hverdagen som barna kan iaktta hos de voksne. Vi forsøker å gjøre alt praktisk arbeid synlig for barna, og det lærer de mye teknikk av. Gjennom det som er beskrevet ønsker vi å gi barna ekte opplevelser i kontakt med naturen, tekniske ferdigheter og kunnskap om miljø og miljøhensyn.

Fra 1 til 3 år skal barnet få en gryende lærdom om hvordan man ivaretar miljøet gjennom for eksempel såing, kildesortering, se dyr som spiser av naturen, og hvordan kjøkkenhagen endrer seg gjennom årstidene og at vi høster fra hagen vår.

Fra 3 til 6 år skal de lære det samme som de minste barna samt utvikle en forståelse for nødvendig påkledning til enhver tid. Barnet skal kunne forstå sammenhenger mellom dyr og naturen, med omgivelser og hverandre.

ANTALL, ROM OG FORM

MOTIVASJON- OG KONSENTRASJONSKOMPETANSE

Mange barn, ungdommer og voksne lider i dag av konsentrasjonsmangel, nervøsitet eller hyperaktivitet. De er handikappet i sin skaperglede og i evnen til å kunne forbinde seg med oppgaver over tid og med andre mennesker.

Årsakene til dette er mange og kompliserte. Det gjøres stadig forskning på dette og forklaringene og teoriene er mange og vekslende. Vi velger å sette fokus på de helsebringende og stabiliserende betingelsene som vi vet kan motvirke konsentrasjonsmangel og motivasjonssvikt.

Steiner pedagogikken har til oppgave å forbinde disse konseptene, motivasjon og konsentrasjon. Hvordan kan vi best gjøre det? Vi vet at mye bruk av TV og PC har vist seg å være skadelig for barns utvikling. Derfor prøver vi bevisst å skjerme dem så mye som mulig fra dette. Tyngdepunktet legges på de helsebringende faktorer. Man vet at allerede i tidlig barndom er lærings og aktivitetsnivået høyt hos barn. Det er en oppfattelse i steiner pedagogikken at dette kan stimuleres på en god måte ved at barna kan etterligne voksne, være i mest mulig naturlig bevegelse, vokse opp i et naturlig og responderende miljø, bedre enn i en kunstig passiviserende TV og PC- verden.

Vi prøver bevisst å stimulere via forbilde og etterligning. Regelmessige gjentakelser og rytmiske formelementer fra dagsrytmen til års løpet med tilhørende fester som høydepunkter hjelper barna til å utvikle konsentrasjonsevnen. Interessante og stimulerende aktiviteter og meningsfullt arbeid som voksne gjør, virker aktiverende og motiverende på barn.

De får oppleve tydelige arbeidsprosesser, og gjør erfaringer som i første omgang bare er råmateriale.

Skal erfaringene forvandles til vekst og utvikling må barnet få anledning til å fordøye, organisere og integrere dem i seg selv gjennom leken.

Barna former fritt sin egen lek, engasjerer seg intenst i det de gjør og får røde kinn av iver og glede – såfremt de ikke blir forstyrret.

Barnet har rett til å få leke i overensstemmelse med sin alder. Hver alder har sine lover, sine gleder, sorger og sin type lek. Hvis denne lovmessigheten forseres, kan man skade barnet i dets naturlige utvikling. Får utviklingen gå i takt med barnet, vil barnet som 7-åring ta imot lærdom og veiledning fra læreren med stor takknemlighet og interesse.

Lekene vi har animerer til egenaktivitet og kan brukes til mye forskjellig.

Å lære en arbeidsgang og å kjenne den fra begynnelsen til slutten gir barnet mye læring, nye sannheter som det selv oppdager uten å bli det fortalt på en intellektuell måte.

Også pedagogens, de voksnes begeistring over meningsfullt arbeid som barn kan være med i, alt i det praktiske liv gir barna stimulans i læringen.

Barn i førskolealder forbereder seg til en fremtidig matematisk tenkning ved å ta i bruk kroppen i møtet med den ytre sanseverden.

Bevegelse, balanse og berøring er sterkt forbundet med hjernens fremtidige logiske tenkning. Gjennom aktivitet lærer barna betydningen av pluss og minus, sterk, svak, rom, antall og form.

Vi bruker leketøy av naturmaterialer med variasjon i form, struktur og antall. Barna får mulighet via tingene det omgir seg med å kunne eksperimentere innen den matematiske verden. Vi har tid til mye frilek og i leken oppstår matematikk på alvor.

I ringleken har vi sanger, rim og regler som inneholder matematikk og eventyrene er også full av matematiske komponenter. Vi teller de barna som er på plass i ringleken og finner ofte ut at vi mangler noen som ikke er i barnehagen den dagen.

Matematikken er i barnet, det er et faktum at små barn har både en antallsforståelse og forståelse av form og rom. Denne forståelsen utvikles med alder og erfaring.

Hos oss legger vi vekt på erfaringer som støttende for senere forståelse.

En viktig vei til modningen av tenkningen og forståelsen er at barna får mulighet til å fordøye erfaringene de gjør. Vi legger til rette for nok ro i hverdagen slik at dette kan finne sted.

Fra 1 til 3 år skal barnet få erfaring med antall rom og form gjennom lek og aktiviteter i barnehagen.

Fra 3 til 6 år skal barnet ha en viss forståelse for antall rom og form, og utvide matematikkbegrepene (størrelse, høyde, tykkelse, bredde, tyngde, osv.)

